

MŰVELŐDÉS Irodalom MŰVELŐDÉS

GRIGORE HAGIU:

A haza nyár derekán

Rendre a nyár mezőin a kaszk elpihennek, körben a föld kitágul távoli pereméig, sima távot szemünknek nagy tengerek felé nyit, oda, hol színt váltja széle a végtelenség.

A harmat-léll hangzást a tér még föl se szívta, hármas álom-álmagát jól tüdők be sem lehelte, már kinélt a busa jó illatát helyette, és mind a kettő szüni és mind a kettő tüsszt.

Méri gyűlő természetünk fürkészt szemmel a nagy nap, jó volna egy kerek kő a sokból, mint igézet bűntől kézzel sorjában Brâncuși apák kivétel, hadd öröklök mi máris holdszin porra a magvat.

Milyen béke van bennünk! Milyen fény a világon! Percmutatók cecására jaj nélkül sasok ülnek, a légben a törékeny tegnapi sóhaja gyűl meg, nem változnak az éj és a fény éber álom.

Mintha minden tárgy égő izgalom rabja volna, s órák, szálkák színeiben látná időnk a létet, küszbök hús árnyába szoborból visszalepek s hazám nagy cimercében olvadok föl dalolva.

SZEMLER FERENC fordítása

Beszéljünk

Igen időszerű mostanában a műkedvelő mozgalom jelentős területéről, nevezetesen a színjátszó együttesek tevékenységéről beszélni, annál is inkább, mivel az idén országosan kibontakozó VIII. kulturális verseny főként a zenei és tánc-együtteseket, a rigmusbrigádokat mozgósította inkább. Így a versenyre való felkészülés, az itthon és idegenben megtartott szerepességek, a tulajdonképpeni vetélkedők lebonyolítása mellett kicsit megfelleltek a színjátszók. Hadd szóljunk hát ezalkalommal róluk. A nyári szabadságok végén, a színi évad — műkedvelői — megkezdése előtt.

Tevékenységüket annál inkább nem hagyhatjuk figyelmen kívül, mivel a rajonban és a városban is több olyan együttest tartanak számunkra, amelyek nevéhez gazdag tevékenység fűződik. Eppen ezért gondoltuk, időszerű ha néhány „vadkereszt” gondolatot vetünk fel.

Az első és legfontosabb tennivaló — ezt minden színjátszó együttes tudja — a darab helyes ki- választása. Mondhatnánk úgy is, hogy a sikert félig már biztosítja a helyes tájékozódás a választásnál. Szakemberekkel, műkedvelőkkel tagjaival, a csoportok művészi irányításával megbízott hivatásos művészekkel való beszél-

getésből is lesűrhetjük az alábbi tapasztalatot: a kiindulásnál kell az akadályt elhárítani az együttes utjából. S erre — ismételt hang- súlyozzuk — a darab helyes meg- választásával nyílik alkalom. Hadd egészítsük ki még annyival: ne csak a darab eszméi mondanivaló- jára, esetleg a látványosságra vagy egyéb, mondjuk kasszasikerre gon- doljunk, hanem elsősorban arra, van-e megfelelő erőnk előadás- hoz? Tehát a színjátszók adottsá- ga, ráteremtettsége, színpadi gyako- rlati is döntő szempont. A műke- delők teljesíté- nyét — képesség, színpadi jártasság — tárgyilagosan ítéljük meg. Viz- sgálódásunkat ne kerülje el az sem: hány műkedve- lő rendszeres megjelenésére számí- thatunk a próbákban? Tehát a fegy- lem kérdése sem elhanyagolandó.

Ha kis számú az együttes, akkor inkább könnyebb darabot adjon elő, olyat, amely nem igényel sok szereplőt. Lehet, hogy sokan ezt a csoport művészi igényeinek csök- kenésével magyarázzák. Ez pedig nincs így. Állandóan ösztönözni kell a művészi igényességet, de ilyen vonatkozásban is csak foko- zatosan lehet előrehaladni. A na-

gyobb színjátszó csoportok és fő- leg az állandó tevékenységre szá- mot adók vállalkozhatnak nagy, sok szereplőt foglalkoztató darab- ok bemutatására. A többiek in- kébb kisebb előadás tartanak, de jól, mint nehezet és gyengén.

A színpadtechnikai lehetőségek- kel is számolni kell. Nagyon fon- tos az, hogy biztosítsák a megfe- lő jelmezeket, ugyancsak a disz- leteket. Törekedjenek a korhűség- re is.

S hogy gyakorlati tanácsot is szolgáljunk, hadd említsünk meg néhány időszerű darabot: Egyszerű eszközökkel előadható például Beke-Vajda: Egy szék korpa (Mű- velődés, 1964/4). T. Bosca: Bonyo- dalom a méhészet körül (Kolozsvá- ri Népi Alkotások Háza), C. Bra-

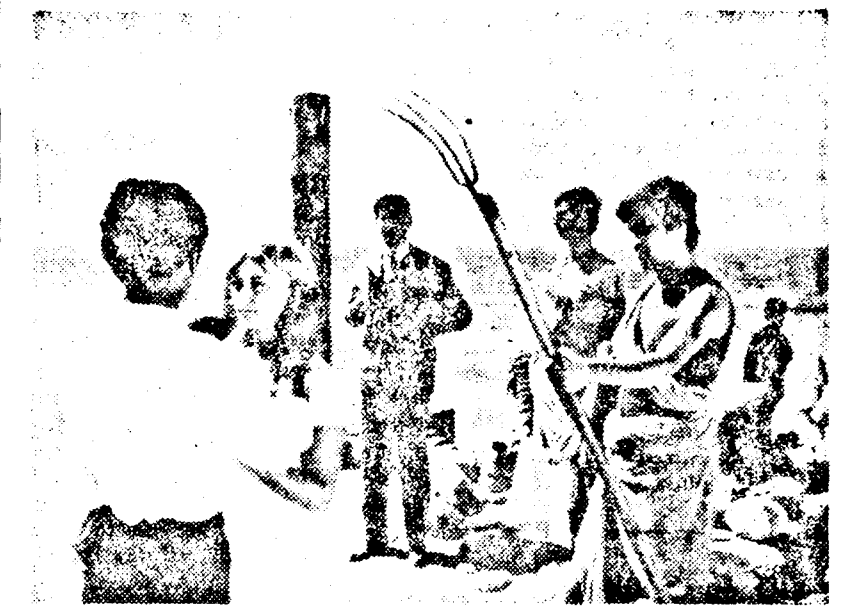
a színjátszókrol

tu: Egy költőcsere története (Mű- velődés 1964/7). L. Bruckstein: Nyugtalan szerelem (Nagybányai Népi Alkotások Háza), L. Demetriu: Hegyen-völgyön — lakodalom (Népi Alkotások Központi Háza), Szász János: Hat fiú és egy lány (Művelődés 1961/11). Napsugár brigád (Művelődés 1965/9). Kincs a bozótban (Művelődés 1966/12). A hazai háromfelvonásos szindarab- ok közül Baranga: Legy szélnek Kristóf, St. Berciu: A vad vöd. E. Oproiu: Nem vagyok az Eifel to- rony című darabját adhatják elő. Halás darabok még Sebastian: Já- tek a boldogsággal, G. M. Zamfi- rescu: Nastasia kisasszony és Zsig- ligeti Liliumfia.

Összegezve hadd hívjuk fel a figyelmet még egyszer arra: inkább könnyebben előadható darabot tűz- zenek műsorra és azt jól játssák, mintsem nehezebbet és gyengén.

A jövő héten vetítik

A Szűz jegyében

Uj román filmet, a Bucuresti studio alkotását vetítik a jövő héten a Muresul filmszínházban. Mint minden új produkció, úgy ez is nagy érdeklődéssel vár- juk. Bár látnunk már jeleneteket belőle, végignéztük a képeket, s elolvastuk a róla szóló ismertetőket, értékeléseket, mégis saját szemünkkel akarjuk végignézni Mihnea Gheorghiu forgatókönyve a- lapján készült új román filmet. Erdélyi életünk még csak fokozza az, hogy a filmben a mítosz és a jelenkor, a legenda és a valóság szálai fűződnek. A cselekmény egy mai dobudzsai faluban játszód- dik. A tragédia gyökerei a mítoszról merítik tárgyukat s a filmben meglehetősen modern tragédia szerkesztésével kapcsolódik a dobudzsai föld múltjához, történelméhez. Manole Marcus rendezői munkájához Sandu Intorsureanu — jelvével — Oláh Tibor — zene — Ion Oraveanu — szcenográfia — járult hozzá érdemlegesen. A szereplők között Gilda Marinescu (Sabina), Cristea Avramut (Lut), Ioana Bulcă (Mida), Szűcs Anna (Dita), Mircea Basta (Tekir), Sorin Postelnicu (Dionis), Mania An- tonova (Hera), Peter Paulhoffer (Marin), Jorj Voicu (az instruk- tor), színészeket látjuk.

Bogdan Petriceicu Hasdeu 1838 február 26-án szü- letett a Hotin környéki Cristinesti községben. Ap- ja, Alexandru Hijiđan az odesszai történelmi és régészeti társaság tagja. Tadeusz, aki később a Bog- dan nevet vette fel, az elemi isko- lát Lengyelországban, a gimnázium- ot Kisinyovban végezte. 14 éves korában beiratkozott a harkovi e- gyetemre, ahol jogot és filológiát hallgatott két évig. A fiatal Hasdeu a forradalmi demokrata Belinszkij és Herzen híve, bekapcsolódott az egyetemi ifjúság forradalmi moz-

B. P. Haşdeu

halá- lának 60. évfor- dulójára

a Pétervári Tudományos Akadémia (1883) és tiszteletbeli tagjává a New York-i Akadémia (1895).

1878 és 1881 között kiadott egy háromkötetes román nyelvemléktűrt és Cuvinte din bătrâni címmel több XVI. XVII. századbeli népkönyv- vet. 1886-ban megjelent újabb nyelvészeti műve az Etymologicum Magnum Romaniae első három kö- tet. 1887 és 1892 között Delavran- cea, Vlahut és Ionescu-Gion köz- reműködésével a Revista nouă cí- mű folyóiratot szerkesztette.

Utolsó prózai írásokat és köl- teményeket tartalmazó kötete a Sar- casm si ideal (1897). Ekkor vissza- vonult Cimipina-i házába. Itt hunyt el 1907 augusztus 25-én. A buka- resti Belu temetőben helyezték örök nyugalomra.

cseng a gyűlölet a feudális hojár- ság és a törtéte polgárság, vala- mint e két kizsákmányoló osztály hazaáruló tevékenysége ellen (Odá la boieri: Congiuratiunea leprosi- lor) (1869).

Ebben az időben Hasdeu mint republikánus nézeteket valló írói tartották számon, azzal gyauvni- ta. Hogy köze volt a dinasztikus p- loiesti forradalomhoz. Ezért letar- tottatták.

Bármennyi ellenállása is ütkö- zött, Hasdeu tudósi tekintélye egy- re növekedett és a külföld is eli- merlte. Tagjává választotta a Pá- rizsi Nyelvészeti Társaság (1882),

Városunk irodalomtör- ténetéből

COSBUC ARADI MUNKASSAGA

A közeli jövőben megjelenik az aradi Forradalmi Múzeum évkönyve. Az érdekesnek ígérkező kiadvány az elmúlt két évben tartott tudományos üléseken el- hangzott előadásokat tartalmaz- za. Ezek egyike — Ion Nicu ny. tanár, muzeológus tollából — „Cosbuc és Arad” címmel a nagy költő helyi vonatkozásait dolgo- zza fel. Cosbuc 1897 óta kö- szölt verseket és cikkeket az ara- di lapokban. Számos verse elő- szőr itt látott napvilágot. Jelen- tős a helyi sajtóban közzé tett műfordítói termése is.

„EMLEKEZÉS A DÉL IRODALMI TÁRSASÁGRA”

A Korunk augusztusi száma- ban, ifj. Kubán Endre a fenti címmel behatóan foglalkozik az 1908. évi. Temesvártól megal- ault irodalmi társasággal. Az ér- dekes, Franyó Zoltán vezette tár- saság munkásságát ismertető cikk, aradi vonatkozásai is közöl. Ku- bán szerint, a Dél Irodalmi Társ- saság hozta létre Ady Endre 1909-es aradi előadását. Ez ter- minzőtessen így, tulaj. Valóban az aradi matiné Franyó kezde- ményezte, de a kor dokumentu- maiban (melyek a közeljövőben megjelennek) a „Dél” sehol sem fordul elő.

PANAIT ISTRATI TANITVANYA ARADON

Ismeretes, hogy Panait Istrati „felfedező”-je, Romain Rolland volt. Istrati — talán éppen ez- ért — minden kezdő író támogat- tott. Így először látta el Pet- re Bellu „Apăreaea are cuvintul” című, a megjelölésekor, nagy feltűnést keltett regényét. A szel- sőségesen naturalista regény, 1935-ben. Aradon, magyarul is megjelent. Írója ekkor megfor- dult városunkban és érdekesen nyilatkozott „mesteré”-ről, Pa- nait Istratiról.

KOSZTOLANYI DEZSÓ VÁROSUNKBAN

1934 február 17-én, Kosztolá- nyi Dezső, Aradon kereszttul uta- zott Temesvárra, az ottani Uj- égíró Klub megnyitására. Amint az egyik kortárs visszaemlékszik fogadására, melyről nem sokan tudhatunk, csak kevesen jelentek meg. Az író — nyilatkozatában — beszélt irodalmi terveiről és a nyelvészeti-mozgalomról érde- klődött. A helyi lapok egyikében, Horváth Imre, a költő, számolt be Kosztolányi nyilatkozatáról. (F. D.)

A z ajtóra erőszakkal üvegla- pra aranybetűkkel van írva: Igazgató. Kopog, de nem vár választ, be- lép. Tekintete párnázott ajtóba üt- közik. Persze, ez az előszoba, a tit- kárni szobája: az írógép mögöl személgő villog feléje. — Az igazgató elvtársat keresem. Magánygyben — nyomja meg a szót, és bólint is hozzá. — A szemüveg lencséi egy másod- perc századrese alatt lenyírják ma- gasságát; a titkárni feláll. — Kit jelentek be az igazgató elvtársnak? — Pécsi. Pécsi Emilt.

Csunya, öreg, unszimpatikus — néz a párnázott ajtón besurruló titkárni után. A párnázott ajtó kockáinak a számlálásba kezd, de csak nyolcig jut el. A titkárni ki- tártja előtte az ajtót: „Tessék!” Arca ragyog, amikor belép. Kar- ja magába lendül, de jeleltöm megáll. A közhírségek hígyószisz- tésszerű „sz” les: csak: az igazgá- to számadatokat olvas be a telefona- ba, tekintete ivnyi papírlapon fut- kos.

All a hatalmas íróasztal előtt, a számok fogyni nem akaró gép- jegyverfogóknak tűnnek; a ra- gyogás arcára jagy. — A csend hirtelen áll be, és szinte bántó. Az igazgató arca fáradt. Int: — Szerussz, Emil. Foglalj he- lyet.

A gondosan előkészített szöveg mondatai, mint lyukas szövebből az apróprézt, hullanak ki emlékeztet- ből. Elvezette a beszéd fonálát, a szép prólógus odalett, oda a foly- tatás.

— Rég nem láttalak — szól hal- kan. Mi mást mondjon.

Jóska, az igazgató, fáradtan mosolyog.

— Rég. Hogy vagy? Mi újság? Pécsi vállat von.

— Megvagyok, köszönöm. — Es edesanyád? — Jól van. — Felvillanyozva folytatja: — Sokat emleget. Ezer- szer elmondja ma is, hogy milyen virgóc gyermek voltál. S mik vol- tak a kedvenc ételeid. Szeretted. Legalább annyira, mint engem. — Nehéz idők jártak akkor. Boldogan kapaszkodik a mon- datba: — Nagyon is nehezek. Kacag.

Szenyei Sándor:

Hálátlanság

— Te, ma is emlékszem, hogy néztél ki, mikor hozzánk kerültél. Lábad, mintha iszapfűrdőt vettél volna, térdig sárosak voltak. Rövid nadrágod, mint a Petőfi versében, egyik szára fákó, a másik szürke. Ingyén dió- és gyümölcsfoltos. A- nyám kézen fogva hozott a kony- hába, aztán gyorsan bezárta az aj- tót, nehogy elszökjél. Nekem, aki ijedten néztem a jelenetét, oda- szólt: barátot hoztam neked, test- vért. Este tudtam meg, te már alud- tál, hogy kerültél hozzánk. Anyám segítette el apámnak az ágyban.

— Sok tízezer árva szia volt ez. Emil arcáról, mint a vörz folyik le a mosoly.

— Ne haragudj. Megbántotta- lak? Gondoltam, hogy...

— Semmi baj. Vannak szép em- lékeim is abból az időből. — El-

gondolkodva folytatja: — Akkor ismertem meg az öreg Baicut. Costi bácsi. Benne volt az illegitima mozgalomban. Ő beszélt nekem e- lőször egy új, szebb jövőről. Tani- tott... — Es a fejmeccsek, Jóska. Em- lékszel? A győztes a Magyariné kakasának a farkától kapta... Ma- gyarinné felverte az utcát, hogy megcsufoltuk a kakast. Es Baracs bácsi finom körtéire emlékszel? A porba hulló körtékre.

valatos ügyben jöttem hozzád. Mémókról kerestelek. A hivatott versenyvizsgán, mint tudod, én is részt vettem... Az az érzésem, hogy a szöbelin nem valami fényesen választottam a kérdésekre. Az irá- belti talán valamiképpel jobban tá- került... Ugy tudom, a vizsgázató bizottság még nem nézte át az írá- sámat. A te véleményed, javasla- tód döntően befolyásolja a „tudod” helyen vagyok, de szeretnék egy nagyobb fejlődés előtt álló územbe kerülni... A termelével... tudod...

Jóska sóhajt.

— Emil, az állás kérdése lénye- gében már a szöbelin eldőlt. Mezőit te is ismered. Kötőnőn felkészült ember, kétségkívül ő érdemi meg- ezt a helyet. Sajnálom, de nem tu- dok segítségre lenni. Ne hara- gudj.

Emil az íróasztalon álló naptárt nézi.

— Gondoltam, ezt a kis szívesse- get nem tagadod meg tőlem. El- végre a végzettségem ugyanaz, mint a Mezőié.

Keserűen kacag.

— A testvéredről. Anyám így mutatott be nekem, mikor hazaho- zott. Egy évig mosta az alsó... ma- sotti rád, épp úgy mint rám, és azt a keveset, ami volt, testvériesen megosztottuk veled.

— Nem tehetem, Emil. Vezető mémoikról van szó, akinek a tevő- kenysége teljes egészében hihat az íze- közösségének a tevékenységé- re.

— Negyvennégyben az életemet mentettél meg. A vaspárdisták ha- lálra kerestek...

A csatlósra Emil ijedten kap- ta fel a fejét. Jóska ökle már az asztalon nyugszik, arca vörvörös.

— Még akkor sem tehetem meg! A gyárban, amit vezetek, kétezer- ötszáz ember dolgozik! Ered?

Emil az ajtóból szól vissza, cse- des-halkan: — Hálátlan.

H. CATARGI:

Munkás portré (olaj)

NEMZETKÖZI ÉLET

STRUGAI ESTEK

BELGRAD. N. Ploeanu, az Agerpres tudósítója közli:

Struga jugoszláv helységben megkezdődött a Strugai esték néven ismeretes nemzetközi költészeti fesztivál, amelyen több, mint 100 költő vesz részt Jugoszláviából és más országokból, többek között Románia Szocialista Köztársaságából.

A fesztiválon megrendezik 'A költészet és a jövő párbeszéde' című szimpóziumot, amelyen költők és kritikusok véleménycsereit folytatnak a költészet időszerű kérdéseiről.

A Strugai esték Aranykoronáját vetélkedő műveket a fesztivál utolsó napján olvassák fel.

McNamara

A háborút nem lehet Északon megnyerni

WASHINGTON. (Agerpres).

Robert McNamara, az USA honvédelmi minisztere a szenátus hadügyi albizottságában kijelentette, az Egyesült Államok semmivel sem juthat közelebb céljához a Vietnám DK elleni légitámadások kiterjesztésével. „A háborút nem lehet Északon megnyerni” — mondotta McNamara, s megjegyezte, az utóbbi két évben a légierő engedélyt kapott, hogy 302 célpontot bombázzon Vietnám DK-ban a vezérkari főnökök vegyesbizottsága által javasolt 359 célpont közül. Hozzáfűzte, hogy a többi 57 célpont esetleges bombázása sem befolyásolhatja a háború menetét.

McNamara nyilatkozata — írja a United Press International — a Vietnámban alkalmazott amerikai stratégia megvitatásának újabb menetét nyitotta meg. „A honvédelmi miniszter álláspontjából kiindulva úgy hiszem, hogy semmi kilátás nincs igazi sikerek elérésére ebben a háborúban — mondotta Stuart Symington szenátor. — Amennyiben valóban úgy áll a

helyzet, ahogyan azt McNamara vázolta, az Egyesült Államok számára nem marad egyéb hátra, mint hogy kivonuljon Vietnámból”. Hasonló nyilatkozatot tett Strong Thurmon szenátor is.

A New York Times megállapítja, hogy „McNamara nyilatkozata szertefosztja azt a mítoszt, amely szerint a vietnámi háború megnyerhető a bombázások kiterjesztésével”. „A bombázások megakadályozhatják, de semmi esetre sem segíthetik elő a tárgyalásokat... A bombázások megszüntetése az első lényeges lépés volna a vietnámi béke helyreállítására felé”.

Román filmfesztivál Moszkvában

MOSZKVA. — N. Cristoloveanu, az Agerpres tudósítója közli:

Péntek este a moszkvai Udarnyik filmszínházban megkezdődött a Román Filmfesztivál, amelyet a Román Kultúra Napjai keretében szerveztek. Az ünnepségen részt vett G. Golovnya, a Szovjetunió Minisztériumának tagja. A szónok üdvözlölte a román filmeseket és taglalta a román filmművészet sikereit. A román filmszínház nevében felszólalt D. Fernoaga. A filmfesztivál a Dákok című filmmel vette kezdetét. Ezen kívül még hat román játékfilmet vetítettek az Udarnyik filmszínházban.

Ünnepi gyűlések és fogadások felszabadulásunk évfordulója tiszteletére

MOSZKVA. — N. Cristoloveanu, az Agerpres tudósítója jelenti:

Kijevben, Rigában és más szovjet városokban ünnepi gyűléseket tartottak Románia fasiszta iga alóli felszabadulása évfordulójának tiszteletére. A kijevi gyűlésen a városi dolgozók mintegy 600 képviselője vett részt. A gyűlés elnökségében helyet foglaltak A. D. Szkaba, az Ukrajnai KP KB Politbúrójának póttagja, a KB titkára, D. Z. Belokoszov ukrajnai külügyminiszter, valamint más hivatalos személyek, a Külföldi Baráti és Kulturális kapcsolatok Egyesületének, a Művelődésügyi Minisztériumnak képviselői, párt- és tömegszervezeti aktivisták. Az ünnepi gyűlésen beszédet mondott E. L. Litvinov, a Kijev városi pártbizottság titkára és Sz. P. Ivanov, az Ukrajna Minisztériumának mellett működő filmbizottság elnöke, a Szovjet-Román Baráti Társaság fiókjának elnöke.

A román nagykövetség részéről Traian Florea nagykövetségi titkár szólt fel.

A Rigában megtartott gyűlésen a közelet képviselői és nagy számú dolgozó vett részt. A román nép nagy nemzeti ünnepét és sokoldalú sikerét V. Luksz író, a Szovjet-Román Baráti Társaság fiókjának elnöke méltatta.

ULAN BATOR. (Agerpres).

Augusztus 23. alkalmából a Mongol-Román Baráti Társaság ünnepi gyűlést rendezett Ulan Batorban. Részt vettek: Dauvg, a Mongol Forradalmi Néppárt Központi Bizottsága Külügyi Osztályának helyettes vezetője, L. Toiv, a külügyminiszter első helyettese, E. Doraszuren, a művelődésügyi miniszter helyettese, Garbazar, a Békéért és Barátságért Küzdő Társaság Végrehajtó Bizottságának elnöke.

Augusztus 23-a jelentőségét Batmong, a Mongol-Román Baráti Társaság elnöke és Petre Nită román nagykövet méltatta. Az Ulan Bator-i Gazdasági Intézetben román fényképpkiállítás nyílt meg.

★

HELSEINKI. (Agerpres).

Augusztus 23. alkalmából Nicolae I. Vancea, Románia Szocialista Köztársaság finnországi nagykövete fogadást adott a nagykövetségben.

A fogadáson részt vett Johannes Virolainen, a finn parlament elnöke és Paavo Ahtio, a parlament alelnöke, Ele Alenius pénzügyminiszter, Salonen Olavie kereskedelem- és iparügyi miniszter, Jorma Vanamo, a Külügyminisztérium főtájtára és Martti Salomes, a Külügyminisztérium igazgatóhelyettese, valamint számos külügyminisztériumi főtisztviselő.

Ott volt Ville Pessi, a Finnországi KP KB főtájtára és Martti Malmberg, a Finnországi Kommunista Párt Politbúrójának tagja, Erkki Raatikainen, a Szocialdemokrata Párt főtájtára, Silvola Pekka, a Centrum Párt főtájtára, Jussi Saukkonen, a Konservatív Párt vezető bizottságának tagja, valamint a finnországi politikai pártok más képviselői, a gazdasági élet és az üzleti

körök képviselői, számos tudományos, kulturális és művészeti személyiség, újságírók.

Jelen voltak finnországi diplomáciai képviselők vezetői és a diplomáciai testület más tagjai.

A fogadás szívélyes légkörben folyt le.

★

WASHINGTON. (Agerpres).

Corneliu Bogdan washingtoni román nagykövet kóktelt adott Románia fasiszta iga alóli felszabadulásának 23. évfordulója alkalmából.

Részt vettek: Dean Rusk aszszony, az USA külügyi államtitkárnak képviselőjében, Michael Mansfield szenátor, a szenátus demokratikus többségének vezetője, a külügyi államtitkárság és a kereskedelemügyi minisztérium több főtisztviselője.

Jelen voltak Washingtonban akkreditált diplomáciai képviselők vezetői, üzletemberek, a kulturális élet képviselői, újságírók.

★

KHWOWM. (Agerpres).

Vasile Zamfir, Románia Szocialista Köztársaság szudáni kereskedelmi képviseletének vezetője kóktelt adott augusztus 23. alkalmából. Részt vettek miniszterek, az államapparátus és közigazgatás egyes főtisztviselői, kulturális személyiségek, üzletemberek, újságírók.

★

TEL AVIV. (Agerpres).

Neagu Ionescu, Románia izraeli ideiglenes ügyvivője kóktelt adott Tel Avivban országunk fasiszta iga alóli felszabadulásának 23. évfordulója alkalmából.

Részt vettek: Kaddish Louz, a parlament elnöke, miniszterek és az izraeli politikai és kulturális élet más kiemelkedő személyiségei.

Heves harcok Nigériában

LAGOS. (Agerpres).

Amint a sajtóügynökségek jelentik, egy kharturni megállapodás alapján a szudáni kormány két angol gyártmányú repülőgépet szállít a nigériai szövetségi hatóságoknak. A nigériai szövetségi erők a biai-rai csapatok ellen kívánják bevetni a gépeket.

Nigériában a helyzet nem változott: Biafra közelében, valamint a középnyugati tartományban folytatódnak a harcok, de az egymásnak ellentmondó hadijelentésekből nem lehet tiszta képet nyerni. A Reuter szerint mindkét fél közölte, hogy ellenőrzése alatt áll a Lagostól 152 kilométernyire lévő Stratégiai fontosságú Okitipupa város. Heves harcok zajlottak le Írele, U-

te, Sobe és Ore környékén is. Az utóbbiit megszállták a biai-rai csapatok.

Ojukwu, a keleti tartomány kormányzója ismét felhívta a harcoló feleket, hogy kezdjenek tárgyalásokat a konfliktus rendezéséről, de leszögezte: két teljesen egyenlő félnek kell tárgyalásztalhoz ülnie. A szövetségi fővárosban tartózkodó megfigyelők szerint ez aligha valószínű, mert egyet jelentene Biafra függetlenségének elismerésével, amire Gowon nem hajlandó.

Határozati javaslat a holland kormány előtt

HAGA. (Agerpres).

A holland parlament második kamrájában megvitatották a délkelet-ázsiai helyzetet.

A kamara jóváhagyta a kormánykoalíció pártjához tartozó képviselők határozati javaslatát, amelyben felkérlik a kormányt, kezdeményezzen akciókat a Vietnám DK ellen intézett amerikai bombatámadások megszüntetésére. A határozati javaslat azt is követeli,

hogy az esetleges tárgyalásokon ismerjék el egyenlő félként a Nemzeti Felszabadítási Frontot. A javaslat hangsúlyozza, hogy a holland kormányt követelnie kell az USA-tól — fogadja el tárgyalási alapot a genfi egyezményeket.

A vita megkezdése előtti napon a Vietnám megvédésért küzdő holland bizottság küldöttsége 69 000 aláírással ellátott petíciót nyújtott át a parlament második kamrájának elnökének. E dokumentum követeli, hogy a parlament tiltakozzon az amerikai légierő észak-vietnámi bombatámadása ellen és szálljon sikra az USA összes vietnámi agresszív akcióinak megszüntetéséért.

leleplezi a függetlenségi és szabadságjogot hőiesen védelmező ország elleni újabb bűncselekményeket, majd felhívja az összes országos jogász-szervezeteket, fokozottan küzdjenek a nemzetközi jogszabások megsértése ellen, a konfliktus elmélyülésének veszélyével járó akciók letöréséért.

Gyógyszerek a szenvedő lakosságnak

HIROSIMA. (Agerpres).

Három fiatal amerikai pacifista, Robert Eaton, Beryl Nelson és John Braxton, valamint Kyoko Kode japán lány a Phoenix jacht fedélzetén pénteken elindult a hirosimai kikötőből Haiphong (Vietnám DK) felé. A jacht az amerikai külügyminisztérium engedélye nélkül, a kvekerek pacifista szervezetének ajándékaként gyógyszereket szállít a vietnámi lakosságnak.

A jacht már másodszor teszi meg ezt az utat Vietnám DK felé. Az első utat ez év márciusában tette.

A DJNSZ tiltakozó nyilatkozata

PARIZS. (Agerpres).

A Demokratikus Jogszok Nemzetközi Szövetsége tiltakozó nyilatkozatot adott ki Hanoiinak és Vietnám DK északi vidékeinek amerikai bombázása miatt. A szövetség

DÉL-VIETNAMI HELYZETKÉP

Az „előrelátó” tábornok

SAIGON. (Agerpres).

Nguyen Van Thieu tábornok, a dél-vietnámi rendszer vezetője pénteken közölte, hogy 50 saigoni katonatisztet, közöttük néhány tábornokot menesztettek a hadseregből és törvény elől állítanak hozzá nem értés, illetve korrupció miatt. Az

A szicíliai egypárti kormány csak addig marad hivatalában — amint azt a palermói kereszténydemokrata körökben hangzottak —, amíg létrejönnek a középból tartományi tanács megalakításához szükséges körülmények s erre legkésőbb szeptember 30-ig sor kerül. Bejelentették, hogy a tartományi gyűlés szeptember 5-én megtartandó ülésén előterjesztik a programnyilatkozatot és az új tartományi tanács kérésére bizalmi szavazást tartanak.

Lyképpen befejeződik a szicíliai választás utáni átmeneti időszak, amely hátráltatta a törvényhozó tevékenységet és gyakorlatilag lehetetlenné tette a jelenlegi helyzetet előidéz problémák megoldását. A középból koalíció pártjai között felmerült nézeteltéréseket azonban nem szabad elutlozni. Az egypárti formula nyilvánvalóan elsősorban taktikai célokat szolgált s minden jel arra mutat, hogy változások következhetnek be a középből koalíción belüli erőviszonyok tekintetében.

„A középből azért került válságba — jelentette ki Macaluso, az OKP tartományi titkára —, mert képtelen volt megfelelő választ adni Szicília drámai kérdéseire... Egyben rámutatott, hogy a tartományban egy új demokrácia kormányra van szüksége, amely az összes — világi és katolikus-baloldali — erők összefogására támaszkodik.

NICOLAE PUICEA, az Agerpres tudósítója

Nagy-Britannia lemond

Perim szigetéről

NEW YORK. (Agerpres).

U Thant, az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtájtára pénteken közleményt hozott nyilvánosságra, amely szerint Nagy-Britannia felkérte a világszervezetet, vegye át Perim sziget közigazgatását és biztosítsa a hajózást a Vörös-tenger déli csücskén lévő Bab el Mandeb

szorosban. A 280 lakosú sziget 1857 óta brit birtok s különleges gazdasági kapcsolatot tart fenn Adennel. Perim a hajózási szempontjából igen fontos, mert két nagy világtörőny található területén. A közlemény leszögezi, hogy London Dél-Arábia függetlenné válása után nem kívánja fenntartani szuverenitását Perim sziget felett.

Megnyílt az arab országok külügyminiszeri értekezlete

KHARTUM. (Agerpres).

Khartumban szombat este megnyílt az arab országok külügyminiszeri értekezlete. Mohamed

Ahmed Mahgub, Szudán miniszterelnöke és külügyminisztere beszédet mondott.

Szicíliai Tárgyalások

A hosszantartó és nehéz tárgyalások sem tudták talpraállítani a szicíliai középből koalíciót. Két hónappal a tartományi ülés megválasztása után a palermói Palazzo dei Normanni egyetlen párt alakította meg a tartományi tanácsot (kormányt). A kereszténydemokraták megelégedtek a tárgyalások elhúzóddásával az Egyesült Szocialista Párt (OSZP-OSZDP). A Köztársasági Párt helyi szerveivel, amelyekkel együtt vettek részt az előző tanácsban s úgy döntöttek, hogy kizárólag saját embereikből alakítsák meg a helyi kormányt. Előzőleg Szicília autonóm tartomány elnöke — ugyancsak a kereszténydemokraták szavazatával — Vincenzo Giannarrat választották meg (a tartományi gyűlés 90 tagja közül mindössze 36 adott felhatalmazást az új elnöknek). Mindössze 34 szavazatot kapott a 12 „ülnök” is (a tartományi kormány tagjai), akiket szintén a kereszténydemokraták sorából jelöltek ki.

Az egypárti „megoldást” az idézte elő, hogy a középből koalíció elköltöztetése között nézeteltérések merültek fel a Szicília fejlesztésével kapcsolatos fontos és nehéz kérdésekben. Az ellentétek megnyilvánultak a „tárcák” elosztásánál a középből koalíció képviselői között.

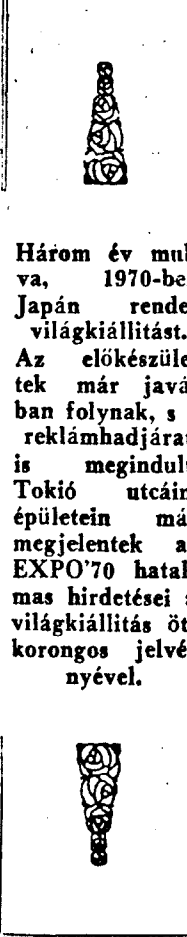
valamint a kormányzati szerző munkaprogramjának kidolgozása tekintetében is. A kereszténydemokraták a 12 ülnöki helyből hetet maguknak követeltek, míg a szocialisták öt helyre tartottak igényt, hogy ugyanolyan képvisellel rendelkezzenek, mint az előző tartományi tanácsban. A republikánusok szintén egy helyet kértek. Ilyen körülmények között gyakorlatilag csak e-

KÜLPOLITIKAI KOMMENTÁR

gyetlen megoldás kínálkozott: vagy a kereszténydemokratáknak, vagy pedig a szocialistáknak le kellett volna mondaniuk egy helyről. Erre hajlandók is lettek volna, de az „al-dezathozatal” ellenében előrendű fontosságú miniszteri tárcákra tartottak igényt. A kereszténydemokraták érveik nyomatosabbá tételére azaz fenyegetőztek, hogy egymaguk alakítsák meg a tartományi tanácsot a szicíliai politikai színpék jobboldalán elhelyezkedő erők támogatásával. Ez végül be is következett.

Ami a helyi kormány új programját illeti, a nézeteltérések főleg Szicília általános fejlesztési tervé-

vel, a sziget gazdasági és szociális fejlesztésére vonatkozó intézkedések fellüvisszázásával, a költségvetéssel és a tartományi közigazgatás kiadásainak mintegy 15 százalékos csökkentésével kapcsolatban nyilvánultak meg. (Ez a 15 százalékos csökkentés 500 millió olasz lírának felel meg). Egy másik fontos problémának tekintik a szicíliai tartományi gyűlés belső szabályzatának kétirányú módosítását: a tilkos szavazás megszüntetését a szabályzó jellegű rendelkezések elfogadásánál és a gyűlés törvényhozó bizottságainak évenként történő megújítását. A titkos szavazat megszüntetése tekintetében a középből koalíciónak mind a három pártja egyetért, mert véleményük szerint ez „meggyorsítaná és hatékonyabbá tenné a gyűlés munkáját”. Vannak azonban olyan körök is, amelyek úgy vélik, hogy ez az intézkedés két hátrányos következménnyel járna: a szicíliai tartományi gyűlést a három párt vezetősége által hozott határozatokat ratifikáló szervvé változtatná és a három párt alakította többség keretében elnémitáná mindazokat, akik különvéleménynek vannak egy, vagy más kérdésben.

Állandó összetűzések Rhodésiában

A rhodésiai rendőri erőknek az utóbbi időben sokszor kell szembenézniük a hazafiai egyre gyakoribb akcióival. Salisbury véleménye szerint a legveszélyesebb övezet ebből a szempontból a második legnagyobb rhodésiai város, Bulawayo környéke. Az országban a fontos gazdasági központokban az utóbbi tíz napon állandó összetűzések voltak a rhodésiai hazafiakkal és a rendőrk között s a hírügynökségek megjegyzése szerint péntek délután valóságos csata alakult ki. A France Presse salisburyi tudósítója megjegyzi, hogy biztonsági okokból titokban tartják a harcok kimenetelét s csak annyi tudható, hogy azok rendkívül kemények voltak és mindkét részről sok áldozatot követeltek. Az a tény, hogy a dél-afrikai rendőrség egyik osztaga a rhodésiai szárazföldi és tengeri erők segítségére sietett — a hírügynökségek véleménye szerint — a harcok hevesességéről tanuszkodik.